

Мавзу: ЎРМОН ФОНДИ ЕРЛАРНИНГ ҲУҚУҚИЙ ҲОЛАТИ

Р Е Ж А:

1. Ўрмон фонди ерлари тўғрисида тушунча ва унинг ҳуқуқий ҳолатининг умумий тавсифи.
2. Ўрмон фонди ерларидан фойдаланиш ҳуқуқи ва унинг турлари.
3. Ўрмондан фойдаланувчиларнинг ҳуқуқ ва мажбуриятлари.

Мамлакатимиз ер фонди таркибидаги муҳим тоифалардан бири **ўрмон фонди** ерларидир. Ушбу тоифа ерлар Ўзбекистон ер фонди таркибида мустақил фондни ташқил этади. Ўзбекистон Республикаси **Ер Кодексининг 76-моддасида** кўрсатилишича, ўрмон хўжалиги эҳтиёжлари учун берилган ерлар ўрмон фонди ерлари **деб** эътироф этилади.

Ўзбекистон Республикаси **Ер Кодексининг 8-модда 6-бандига** кўра, ўрмон фонди ерлари икки қисмга: 1) ўрмон билан қопланган ва 2) ўрмон билан қопланмаган бўлса ҳам, ўрмон хўжалиги эҳтиёжлари учун берилган ерларга бўлинади. Ўзбекистон Республикаси **Ер кодекси (76-модда)** ва Ўзбекистон Республикасининг **1999 йил 15 апрелда қабул қилинган “Ўрмон тўғрисида”**ги қонуни ўрмон фонди ва унинг ерларидан фойдаланиш режимига тааллуқли муносабатларни тартибга солувчи асосий норматив хўжжатлардир. Бу қонун хужжатларида ўрмон фонди ерларининг ҳуқуқий ҳолати белгилаб берилган. Кўрсатиб ўтилган норматив хўжжатларга биноан Ўрмон фонди тушунчаси ва ўрмон фонди ерлари тушунчаси бир-бирига мутаносибдир. Шундай қилиб, **ўрмон фонди** деганда давлат ахамиятига эга бўлган ўрмонлар, яъни давлат ўрмон хўжалиги органлари қармоғидаги ўрмонлар, бошқа идоралар ва юридик шахслар фойдаланишидаги ўрмонлар англашилади (**ЎзР Ўрмон тўғрисидаги қонуни 5-моддаси**).

Ўрмон фонди ерлари деганда ўрмон билан қопланган ерлар, шунингдек ўрмон билан қопланмаган, аммо ўрмон хўжалиги эҳтиёжлари учун берилган ерлар тушунилади (**Ўрмон тўғрисидаги қонуни 7-моддаси**).

Ўрмонлар билан қопланган барча майдонларни ўрмон фондига киритар эқан қонунчилик баъзи бир истисноларни хам кўрсатиб ўтади. Масалан, дов-дарахтлар билан қопланган қуйидаги майдонлар ўрмон тушунчаси ва унинг мақсадига мос келмаслиги сабабли ўрмон фондига киритилмайди: 1) қишлоқ хўжалигига мўлжалланган ерлардаги ихота дарахтлар ва тўп-тўп дарахтлар, экинзорларнинг ихота дарахтзорлари, шунингдек бошқа дарахтзорлар ва бутазорлар; 2) темир йўл, автомобиль йўлари, қаналлар ва бошқа сув объектларининг ажратилган минтақаларидаги ихота дарахтзорлари; 3) шаҳарлар ва бошқа пунктларидаги дарахтлар ва тўп-тўп дарахтлар, шунингдек кўкаламзорлаштириш учун эқилган ўсимликлар; 4) томорқалардаги ва боғ участкаларидаги дарахтлар хам да тўп-тўп дарахтлар. Ўрмон фонди

Χὰδὰἐὰὐὰἄἄἄἔ ῥῶίίί κῆίόί÷ἐἔἔἄἔἄἄ ἄείῆἄί
ἰὰἔἄἐὰὐὲἰἔç çóäóäèääἄἔ ἄἄδ÷ἄ ῥῶίίἔἄδ ῥἄῆἰἄ ἄἄἄἔἄὐ
ῥῶίίἰ ὀῆἰἄἔἰἔ ὐἄøἔἔἔ ῥῶἄἄἔ. Ἀἰἄ øó ῥῶίίἰ ὀῆἰἄἔ ῥῶίίἰἄἄί
ὀῆἔἄἄἔἄἰἔø çóκóκἔἰἔἰἄ ἰἄῦἄἔὐἔ ἄῥἔἔἄ çḗῆἰἄἔἄἰἄἄἔ. Øóἰἔ
ὐἄῦἔἔἄἔἄø ἔἰçἔἰἔἔ, ἄἄδ÷ἄ ἄἄδἄῶῶ-ἄόὐἄçἰῶἔἄῶ ῥῶίίἰἄἄί
ὀῆἔἄἄἔἄἰἔø çóκóκἔ ἰἄῦἄἔὐἔ ἄῥἔἰἄῆἄἄἰ, ἄἄἔἔἔ ὀἄκἄὐ ῥῶίίἰ
ὀῆἰἄἔ ὐἄῶἔἔἄἔἄἄ ἔἔῶἔὐἔἔἄἄἰ, ἄἄδἄῶῶ-ἄόὐἄçἰῶἔἄῶ ἄἔἔἄἰ
κῆἰἔἄἰἄἄἰ ἄἄ ἄἄδἄῶῶ-ἄόὐἄçἰῶἔἄῶ ἄἔἔἄἰ κῆἰἔἄἰἄἄἄἰ
ἄῥἔḗἄἄἄ, ῥῶίίἰ ὀῆἰἄἔἄἄ ἄἄδἄὐἔἔἄἄἰ ἄῶἔἄῶ ῥῶίίἰἔἄῶἄἰ
ὀῆἔἄἄἔἄἰἔø çóκóκἔ ἰἄῦἄἔὐἔ çḗῆἰἄἔἄἰἄἄἔ.

Υδιμι οηιαε αδεαδεααι οιεααεαιεσ οαδδεαε Υσααεεηοηι
Δαηιοαεεεαηειεια “Υδιμι ουφδεηεαα”αε κηιοιε αεεαι οαδδεααα
ηιεειααε. Υδιμι οηιαε αδεαδεααι οιεααεαιεσ χοκοκε υδιηεαδααι
οιεααεαιεσ χοκοκε αεεαι ÷αιααδ÷αη αηεεεκαεδ, οοιεια ο÷οι αο
αδεαδααι οιεααεαιεσ οαδδεαε ιαυεοι ααδαααα υδιμι αδεαδε
εειαα αα καιααε ιακηααεαδ ο÷οι ααδεα κυεεεααιεεεαεα αηεεεκ
αυεααε.

Υσααεεηοηιαα υδιηεαδααι οιεααεαιεσιε αησκαδεσ κεθεικ
αα ηοα ουαεεεαε Ααρεδεεαε κηοεαααε Υδιμι Αησ αησκαδιαηε
οηηεααι αιαεαα ιοεδεεααε. Χαπαεαοαααε υδιμι κηιοι÷εεεαεα
ευδα, αδ ο÷αηοεαεαδιε ααδεσ αα οιεααεαιεσ οαδδεαε
κοεεαααε÷α ααεαεεαιααι: υδιηεαδααι οιεααεαιεσ (19-ηηααα),
υδιηεαδααι οιεααεαιεσ οοδεαδε (25-ηηααα), ια÷εεεε ιακηααεαα
οιεααεαιεσ (28-ηηααα), υδιηιααι κυοει÷α οαδσαα οιεααεαιεσ (27-
ηηααα) αα αησκαεαδ.

Υδιμί οήιαείε οàêñèìèàø àà κàéòà οàêñèìèàø όίείã
ó÷àñòèèàèòèίè ÿðìíãàí όίèãàèàíóâ÷è ìàúéóì øàðñèàðãà áãðèø
âà όèàðíείã áàúçèèàðãàí îèèá κÿéèø òàððèèáèãà àìàèãà
îøèðèèàèè. Æèñíííèé øàðñèàð çàì, þðèèèè øàðñèàð çàì ÿðìíãàí
όίèãàèàíóâ÷è áÿèèøèàððè ìóìèèí. ÿðìí çóãóãèàððè όίèãàèàíèø ó÷όí
όçîκ ìóããàòãà (10 éèèãà÷à) àà κèñκà ìóããàòãà (3 éèèãà÷à)
áãðèèèøè ìóìèèí. ÿðìíèàððíè óçîκ ìóããàòãà όίèãàèàíèø ó÷όí îèèø
èæàðà (áðèèàððíè όίèãàèàíèø ó÷όí îèèø ìàκñàèèãà ààêèàò áèèàí
æèñíííèé èèè þðèèèè øàðñ ÿðòàñèãà òóçèèãàèèãàí øàðòóííà) èèè
òáèèí, çàκ òÿèàìàñãàí όίèãàèàíèø òàððèèáèãà àìàèãà îøèðèèàèè.
Ààêèàò ÿðìí òÿæàèèèè ìðãàíèèàððèείείã κàðíðè ÿðìíèàððíè
όίèãàèàíèø ó÷όí áãðèèóíείείã àñíñè áÿèèá ðèçíàò κèèãàèè. Èæàðà
òÿððèñèãàèèè øàðòóííà ÿðìíãàí όίèãàèàíèø çóκóκèíè
òàñãèκèííà÷è çóææàòèèð. ÿðìíèàðð κèñκà ìóããàòãà όίèãàèàíèø
ó÷όí áãðèèèãàííà ÿñà ÿðìí êáñèø ÷èòòàñè èèè ìðããð áãðèèèèè.

Ÿðĩĩëàðíè òàððèáãà ñĩëèø æàðàëíëää κóéèääãè èøëàð
àìàëãà ìøèðèëääè:

1) ÷ããàðàëàðíè áãëãèëèø âà Ÿðĩĩ ðŷæàëëãè èèè
Ÿðĩĩ÷èëèê ó÷àñòêàñè (Ÿðĩĩ ðŷæàëëãèííã ìàúìóðèé-χóäóäé
áyëèñìãñè)ãà κàðàøèè Ÿðĩĩ ôĩíäéííã χóäóäéíè òàøèèëèøðèðèø;

2) Ÿðĩĩëàðíè ðàððèòããà ÷èçèø χàìää òĩĩãðàôèÿ-ãáíãçèÿ
ìàñàëèëàðè áŷéè÷à çàðóðèé èøëàðíè àìàëãà ìøèðèø;

3) Ÿðĩĩääãè äàðàððèëàðíèíã òóðèäðè âà óèàðíèíã ,øèíè
àíèκèàø, óèàðíèíã χĩèàðè âà ðŷæàëëèää òíéääèäíèø
ìàñàëèëàðèíè àíèκèàø ó÷óí Ÿðĩĩ ôĩíäéíè éíãáíòàðèçàöèÿ κèëèø;

4) Ÿðĩĩ ôĩíäèääãè òóðèè ðŷæàëëè âà áíøkà òääáèðèäíè
Ÿòêàçèëèèè èĩçèì áŷëãáí ó÷àñòêàëàëàðíè àíèκèàø;

Υδινήααί όίεäääëáíεø ðàðàèòáðëää àíγεέκ ðàáèøää κήσσί÷εέêê (Υçάáêéñòí Đàññíóáεέëàñê “””) Υδινή ðÿγεðéñëäääε κήσσίέíá 25–ññääàñê) ÿðíñíááí ðíεääëäíεøίέíá κρúεääääê àñññéé ðóðëääðéíε ááëãéëäéáè:

1) Áðàðòçíðëää ãà áóðàçíðëääðίé êãñèø ÿðíñíááí ðíεääëäíεøίέíá àñññéé ðóðëääèð. Ó ààðàðò êãñèø ðàððèðèáéää àìáëãà ίøèðèëääè. Áðàðòðèääðίé χèññíá-êèòíá áéëáí êãñéá ίëèø χάæíëàððèääí ίðòεκ÷ à ààðàæαää èγí÷ ðàðòà ðàéèðëàø íàí ÿòèëääè. Υδινήääðää àðàðòðèääðίé êãñèø ðακàð èñðèññί ðàððεκãñèää àðàðòçíðëää χίëàðèίε ÿðøèëàø àà ÿðíñíèääðίéíá ðááèàðίé ίóχίðàçà κèèè κíáèèëÿðèίé ίøèðèø ìακññääèää àìáëãà ίøèðèëääè. Áðàðòðèääðίé êãñèøίé ìàí ÿòèø ÷áèëääá κÿèèø ðàðòèáè Áàáèàò ÿðíñí ðÿæàèèãè ίðãáíéääðè ðñññéääí ááèãéëäéáíáè.

2) Υδινήάάί κÿøèí÷à ðíεääëäíεø (ίè÷áí ÿðèø, ίñè áíκèø, àññèääðè ðÿèääðè àà èóðèëääðίé æíεèáøðèðèø, èááíéè ÿñèìèèèèää ãíðèáíð ðññ àøèññèίè ðàéèðëàø (éèγèø) àà ίçεκ-íáκàð ìακññääèääðè ó÷óί éááíéè ÿñèìèèèèääðίé ðàéèðëàø (éèγèø) ÿðíñíááí ðíεääëäíεøίέíá ìáááàòääãè ðóðèääèð. Υδινήάάί κÿøèí÷à ðíεääëäíεø ððèèèè øàðñèää ðñññéääí χáì, æèññññéè øàðñèää ðñññéääí χáì àìáëãà ίøèðèëääè. Óèää χáììááññí (ìãñàèáí, ðóκàððíεääðίéíá çáìáóðóγèääð, ðáçááíð ìáááèääð àà ãóèèääðίé ÿðèèí ðàáèøää ðáðèøè) àà êãñá-êíðèää ðààèèèóκèè (ìãðñóñ) áÿèèøè ìíèèè. Υδινήääðääí κÿøèí÷à ðíεääëäíεø κήëääèääðè ÿðíñí ðÿæàèèãè áίøκàððóá÷è ίðãáíéääðè ðàèèèèñññáñèää èÿðà àááèàò χíèèèèÿðèίέíá ðááèøèè ίðãáíéääðè ðñññéääí ðàññàèκèääíáè.

Ÿđĩĩäái ôíéääëáióâ÷èëàđíéĩã àññèé χόκόκ âà
làæáoðèÿòëàðè Ÿçáãêèñòñ Đãñĩóáëëèàñèíéĩã “Ÿđĩĩ
òÿğðèñèää”ãè κήίοίεää áãëãèëää áãðèëãái. Óíãà êÿðà, Ÿđĩĩäái
ãíèìéé ôíéääëáiόâ÷èëàð κóéëääãè χόκόκëàðãà ŷãääèðëàð:
-δαãëàò Ÿđĩĩ ôñãèíéíĩ ÿçëàðèãà áãðèá κÿéëëãái
ó÷ãñòêàëàðèää Ÿđĩĩ ðÿæàëëãèíéè íóñòàκèë ððèðèø; -
Ÿđĩĩäái ôíéääëáièø;
- Ÿđĩĩ ôñãè áðëàðèääí, ñóâ ðãñóðñëàðèääí, êáíĩ
òàðκàëãái ôíéääè êàçèèìàëàðãái Ÿđĩĩ ðÿæàëëãè ŷχòèëæëàðè
ó÷óí ôíéääëáièø;
-áãëãèëáiĩãái òàððèáãà éÿë ì÷èø;
-Ÿđĩĩ làχñóëíðèíé æíéëàøðèðèø ó÷óí làéãñ÷àëàð
æèχíçëàø;
-èøëää ÷èκàððèø âà óé-æíé áéíñëàðè χàìää èíóñòëàðè
κÿðèø;
-òàéëðëáiĩãái làχñóëíðãà âà óíé ññòèøääí ïëéíãái
ääðñàããà íóëëãíð áÿëèø.

Υδινααι αιειεε οιεααεαίοα÷εεαδιεια ιαεαόδεϋδεαδε κρόεεαααεεεαδααι
εαιδαο:

-υδιναεαδιε ιοχιδαα κεεεο, κϋδεκεεαο, οεαδααι ικεενα οιεααεαίεο αα
οεαδιε οαεδιδεε εϋιαεοεδεοιε οαυιειεαο; υδιναεαδιεια Άααεαο χεναεειε ιεεα
αιδεο;

-υδιναεαδιεια χιεαδεαα, οοιδικ αα χεεαίηο αοιεηεαα, οοιειαααε, ηοα
ιαυαεοεαδιεεα αα οααεεε ιαυαεοεαδιεεα χιεαδεαα ηαεαεε οαυηεδ
εϋδναδεοαα εϋε κϋειαεεεααι οηοεεαδ αεεαι εο ιεεα αιδεο; υδινααι
οιεααεαίεο ο÷οι ϋϑ αακρεαα χακ οϋεαο;

-αειχεαα ιοχιδαα ϋδεεαεεααι οααεεε χοαοαεεαδ δαεειεε οαυιειεαο;
υδινααι οιεααεαίοα÷ε αιθα οαδηεαδιεια χοκokeαδειε αοτσιηεεε.

Υδινααι αακρεί÷αεεε οιεααεαίοα÷εεαδιεια χοκοκ αα
ιαεαόδεϋδεαδε “Υδιι οϋϑδεηεαα”αε κηοιεια 22-ηαααηεαα εϋδναδεεααι.
Οια εϋδα υδινααι αακρεί÷αεεε οιεααεαίοα÷εεαδ κρόεεαααε χοκokeαδαα
υαα: δααεαο υδιι οηαε ο÷αηδεαεαδε αιεδαηεαα, ιοαααοεαδεαα χαιαα οιααι
οιεααεαίεο οοδεαδεαα υδινααι οιεααεαίεοιε αιαεαα ισεδεο; ααεεεαιααι
οαδϑαα εϋε ι÷εο, υδιι ιαχηοειοειε αιεεαοεδεο ο÷οι ιαεαίη÷αεαδ αεχιϑεαο,
εοεαα ÷εκαδεο αεηεαδε αα εισηοεαδε κοδεο.

Ÿđĩĩäái âàκòεί÷àëèê ôĩéääëáíóâ÷èëàđíéíã
ìàæáóðèÿòëàðè κóéèääãèëàðäái èáíðàò:

-ŷçëàðèãà áãðèëãái ŷéëĩâëàð, ìè÷áíçĩðëàðäái
ĩκèëĩía ôĩéääëáíèø; Ÿđĩĩëàđíéíã χĩëàòèãà òóĩđĩκ âà
χàéâĩĩò äóíëñèãà, øóíéíãääê, ñóâ íáúãêòëàðèíèñã âà
áĩøκà òàáèèé íáúãêòëàđíéíã χĩëàòèãà ñàëáèé òàúñèð
êŷðñàòèøãà éÿë κŷéìàéäèãái óñóëëàð áèëái èø ìëèá
áĩðèø;

- Ÿđĩĩäái ôĩéääëáíãáíëèê ó÷óí ŷç âàκòèää
áãëãèëáĩái òàðòèáääà χàκ òÿëàø; Ÿđĩĩäái ôĩéääëáíóâ÷è
áĩøκà øãðñèàđíéíã χóκóκëàðèíè áóçìãñëèê.

